

۱۳۴۰

اتبعون اهدكم سبيل الرشاد

صاحب دمریر مسئول : ع . اشرف ادیب

اوغراشمشردر وحالاده اوغراشیلور. عجبا فن حقنده کیم اوغرا-
شمشدر ؛ کیم فنک ترقی و تعالیسی ایچون صرف غیرت ایتمشدر ؟
اگر محو اولمه مق استیور ایسهک، اسکی شوکت و شانمزی استرداده
عزم قطعیمز وارسه برارده فن ایله اشتغال ایدم . لسان ، ملتک دیلی
ایسه ؛ فن ده « بین » یدر .
شاعر ضیا پاشا حقیدی

خلیل فخرالدین

تشیاسیپا

احوال حاضره

آغلایهرق ، صیلایهرق اعتراف ایدم که احوال وخیمدر .
هم ده مدھش بر صورتده وخیمدر .

عالم اسلامک محتوی بولندیغی بونجه دولت و حکومتلری دربی ،
یک دیگرلری ولی ایدرهک مدھش برسلسله ایله برباد اولهرق عدم
آباده سور وکلندیلر . مادی، معنوی برر مرض اجتماعی بونلری تا
اساسندن چور و تهرك اجانبك تكمه سنه قارشى معدومیت حاضراشم
ضعیف و ناتوان بر حاله صوقدی . هندوستان ، توكستان ، بخارا ، خيوه ،
قفقاسیه ، حاجی طرخان ، قازان ، قریم ، آفریقای شمالیده کائن حکومت
اسلامیه هپ شو حاك قربانی اولهرق محو و نابود اولدیلر .

یکرمنجی عصرک ابتدای انفلاقده درت یوز میلیسون نفوسی
محتوی اولان عالم اسلامده مستفل اولارق آزچوق حاکمیت ملیه لرینی
محافظه ایتمش اولان اوکمزده بالکز اوج حکومت اسلامیه یی بولیورز ، که اولنر-
ده عثمانلوقدن ، مراکشدن و ایراندن عبارتدر . فقط بونلرکده عینی مرض
اجتماعی یه دوچار اولدقلرینی ، بر فلج مدھشك بونلرکده وجودینه عارض
اولدیغی حس وادراك ایدیورز . بونلرک دیگرلرینی محکوم عدم ایدن
عواملك التنده از یلکده ، قیرلمقده ، پارچالانمقده اولدقلرینی کوریورز .
لکن بکانه فرق بونلرک مریض اولدقلرینی ، محتاج تداوی بولندقلرینی
ا کلامش اولملرنده در . بونلر اولمده دن اولومی کوردیلر و بر حس محافظه
نفس سائقه سی ایله کندیلرینی تداوی ایله مه یه قوبولدیلر ؛ فقط ای
واه که کجکشمشدیلر . بر طرفدن تداوی ایتک ایسته دیکلری
مرض تا ایلکلرینه قدر ایشله یهرك تداوینك مشمر اولمه سی ایچون
لازم اولان قوت اراده یی ، متانت اخلاقیه یی بونلردن سلب
ایتمشدی ، دیگر طرفدن ده تداوینك حیز حصوله کله سی منافع ذاتیه
وحیاتیه لرینه مخالف اولان اجانبك بیک درلو مانعترینه دوچار اولدیلر .
اوت ، کندیلرینی اصلاحه قویولمش اولان اقوام اسلامیه کندی
باشلرینه براقلمش اولسیدی ، البته که بر چوق دوکوشمه لردن ،
دیدیشمه لردن سوکره نائل مرام اوله بیلیرلردی . فقط مع التأسف
بین الملل شرائط حیاتیه اوله بر شکل ورنك اخذ ایتمشدر که زمانمزه

چیقارکن اولدقجه منتسب اولدقلری شعبه و فن حقنده بر معلومات
ایدینهرك چیقلمیور . دیمک که بزده بوسورتله متخصصلر یقیشدیرمک
و یتیشمک همان عديم الامکاندر .

مختلف شعباتده یتیشن متخصصلر مزده صرف کندی اثر سبیلرله
وشاذ قیلندن اولهرق یتیشمشلردر . اگر بو مملکتک احواله واقف
اولیان بر اجنبی کلوبده دارالفنون کیرسه شبهه یوق بر محله مکتبی
اولدیغی تصورده بر دقیقه بیله تردد ایتز . اوله بر بنانك ایچنده
دارالفنون درسلی تدریس اولندیغی عقلنه دکل ، خیالنه کتیرمز .
بوکون دارالفنونک مختلف شعبه لری ارسنده دارالفنون نامی اخذ
ایتمک لایق اوله بیلان الحق (مکتب فنون طیبه) در . ودارالفنونه ککن
زوار اجنبیه یه ده انجق بوراسی ارانه ایدیه ییلور . بالفرض طب
فاکولته سنك لابوراتواری ایله دارالفنونك لابوراتواری هیچ برزمان
مقایسه ایدیه مز . مع التأسف متخصص یتیشدیرمک ایچون آچیلان
دارالفنونك حکمت لابوراتواری هیچ اولمازسه طب فاکولته سی
حکمت لابوراتواری قدر اولسون اولق ایجاب ایدرکن اوده بری
قدر بیله اوله ماز . عجبا ایچون ؟ طب فاکولته سنك محترم معلم و معاونلری
لابوراتواری اوروپا لابوراتوارلرندن اشاغی قالماق ایچون کیجه کوندوز
چالشیورلر . حکمت لابوراتواری کبی بر قسمی ده موفق اولیورلر .
حالبوکه دارالفنونده معلملر انجق درسدن درسه اوغراق زحمتی
اختیار ایدیورلر ، چالشه جق بیله اولسلر وسائط یوق ، معارفه
مراجعت ایدرلرسه پاره یوق جوابی آلمقده کجیکمیورلر .

آرق بوملت محو اولیور . بر آزده معارفه همت ایدم :
دونمایه اغانه ویریورز ، عجبا معارف دهامی آز اغانه یه محتاجدر ؟
آلمانیا ، فرانسه ایله ایتدیکی محاربه ده غائب ایتدی . اسبابی تدقیق
ایتدی . جهالت اولدیغی اکلادی . بر چوق مکتبلر آچدی ، کوشه باشلرینه
کرسیلر قویدی ، بوکرسیلره خواجه لر تعیین ایتدی . آز برزمانده بو
عمومی درسلر سایه سنده آلمان ملتی ترقی ایتدی . اک نهایت بو علوم
ومعارف سایه سنده فرانسه ایله ایتدیکی محاربه ده غائب ایتدکلرینی
استرداده موفق اولدی . دیمک که طویک ، تفنكک یاه مادقلرینی علوم
وفنون پك کوزل یاپیور . ایشه بونلری پیش تأمله آلا ن اوروپا لیلر
مکتبلرینك فوق العاده مکمل اولملرینه وملتلرینك متمدن ومرتقی
بولملرینه رغماً یینه کونده بیکلرجه کتابلر ، هرکون غزته لرله یوزلرجه
مقاله لر نشر ایدیورلر .

بزده ایسه غزته ستونلرنده لسان مناقشاتندن ، نسائیون
ورجلیون کبی درجه تالیه ده بولسان مسائله اشتغالدن بشقه برشی
کورولمیور . بریسی قالقوبده علوم وفنون حقنده مقاله نشر ایتمیور .
اگر بوکون لسانه عطف ایدیلن اهمیت قدر فنك نشر و تعمیمی ایچون
صرف همت ایدلسه ایدی هیچ شبهه یوق بر چوق مقاله لر نشر ایدیه کجک
وبوسورتله شبان وطن استفاده ایده کجکدی . لسانك ترقیسی ایچون
(ضیاپاشا ، نامق کال) کبی اعظم امت ، محبوب قلوب ملت ذوات پك چوق

هیچ بر قوم و ملت کندي باشنه بر اقلیمیور، هیچ بر ملت و قوه دو کوشمک و دیدیشمک فرصتی ویریلیور .

ایشته شوايکی عامل مؤثرک، یعنی بر طرفدن اقوام اسلامیه به مستولی اولان مرض اجتماعینک، دیگر طرفدن اجانبیک مداخلات، حیل و تزویرات کونا کونی تأثیری ایله یالکیزش آلتی سنهت ظرفنده مراکش و ایران کبی ایکی بیوک حکومت اسلامیه نکه ده قانلی قاجعه لر ایچنده بتون دیگر اقوام و ملل اسلامیه نکه آرتیه سی صره عینی حفره انقراضه سوزوکلندکاریخی کوردک .

شمی یالکیز عثمانلو حکومتی قالیوردی . بتون اسلامیتک و بلکه بتون بشریتک شمدی نظرلری شودولته طوغرو عطف ایدلدی . هرکس کندي کنددن صوریوردی : عجبا خلافت معظمه اسلامیه یی حاوی اسلامیتک، کله طبیه نکه صوک ملجاء و مأوای اولان شودولته کنديسینی تداوی ایدم بيله جک قوت ارادیه، متانت اخلاقیه، اجانبیک حیل و تزویراتی بر طرف ایتمک ایچون کفایت ایدم بيله جک قدر ذکا و ادراک بولنه جقمی ؟ یا خود بوراسی ده قرار مقدره اتباعاً عینی حفره انقراضه طوغرو سور و کله نه جکمی ؟ اسلامیت ایچون بر حیات و ممت مسئله سی و اروپا سیاسونی ایچون ده مهم بر ماهیت سیاسیه یی محتوی بولنان شونقطه یالکیز بزی و اروپا سیاسیوتی دوشوند ریوردی . مسائل اجتماعیه ایله توغل ایتمکده اولان بتون علمای اجتماعیه یی، سوسیولوغلری ده اشغال ایدیوردی . بونقطه مهم بر ماده علمییه اولارق علما آراسنده کمال حرارتله مذاکره و مباحثه ایدیوردی . بر زمانلر بزی بتون عالمه عالم اسلامک تشکیل ایتمک قاعده عمومیه دن مستثنا قله جغز، تداویسنه کریشمش اولدیغمز مرضک بر طرف ایدلمه سنه موفق اولاجغمز امیدینی ویردک ! .

فقط ایواه که بوکون ایچنده یوارلاندیغمز وقایع و حادثات بونک بر آلدادیجی سراب اولدیغی کوستریوردی که بتون عالم اسلامی محکوم انقراض ایتمش اولان بر مرض اجتماعی بزده ده عینی درجه ده و بلکه ده شدتلی بر صورتده اجرای تأثیر ایدیوردی .

بوکون وضعیت اويله بر شکل و حال کسب ایتمشدر که آرتق چیقيله جق یول بيله غیر قابل تصور اولدی . الک کسکین، الک مقتدر بر ذکا بيله صایمش اولدیغمز چیقماز یولدن نه صورتله استخلاص کریبان ایدم جکمز کسدره مز .

ایشک الک مدهش جهتی، مملکتی شو وضعیتیه سوق ایدنلرک اصحاب ذکا و ازباب درایت اولمه لرنده در . ایرانی، مراکشی حسیض انقراضه سور و کله یین جهلای ناس؛ خلقک آلت طاقنک اوست طاقنه تحکمی؛ جهالتک، سفاهتک علم و قوته تفوقی اولدی . بزده ایسه عکس حال حکمفرمادر . بزده جهلا، اهالینک آلت طاقی ایشه بالفل قاریشمیور؛ بتون زمام امور افکار منوره دنیلن صنوف النده در . ایشته الک زیاده تشته و تذبذبه سبب اولانلرده بونلردر . بونلرک کندي آرالرنده اویوشامه دقلری، یکدیگرینه لاف و درد آکلاده مدقلرپدر .

مملکت خارجاً ناموس و شرفی محافظه و مدافعه ایچون قوی و جان آلیجی بردشمن ایله محاربه ایدیوردی؛ داخلأ نأثره عصیان و طغیان مملکتک مهم بر قسمی یا مقدره در . اوردو مدهش بر تفرقه تهلکسه معروض قالمشدر . اهالی فرقه فرقه اولارق یکدیگرینه قارشی ابراز خصومت و عداوت ایله مکدن چکنمیور . بوعلامت لر یالکیز باشنه بيله بر دولتی، بر حکومتی محکوم انقراض ایتمه کفایت ایدر . حالبو که ایش بونکله ده قالمیور . اطرافری جنبه کبی قوشامش اولان و جائیزی آلمق ایچون دائماً مترصد، مترقب بولنان دشمنلر اوزریمزه آقینیلر اجرا ایتمه باشلادیلر . عجبا کوزی یرنده، عقلی باشنده، قلبی ده حال طبعیسنده بولنان انسانلر بتون شو علائمی کوره رک، ادراک ایدم رک کندي وظیفه لرینی تعیین ایدم مزیدیلر ؟ بر آن ایچون اولسون احتراصات و انفعالاتی اونوته مزیدیلر ؟ فقط ای واه که بز تماماً عکسی برصو . رنده حرکت ایدیوروز . شو علائم بزی یکدیگریمه یا قلاشدره جق ، قبلر مزی محاکم بر صورتده ربط ایدم جک یرده بالعکس بزی ده از یاده آرییور ، باعث نفاق و شقاق اولیور .

بوکون بتون شو بریشانقلره، شو آتار انحلاله قارشی قویه جق و ملتی تشخیص ایدم جک المزده ایکی قوت وادری بریدی حکومت دیگری مبعوثان . حالبو که ایش اويله بررنک کسب ایتدی که بونلر یک دیگری ایله یوزلشمک، آکلاشمق دکل، کندي آرالرنده غیر قابل املا بر حفره فلاکت آچدیلر .

مادامکه بز وطنک، شو جمله مزی بسله مکده اولان مهربان وطنک بستر احتضارنده بيله غوغا لریمزی، احتراصاتمزی، انفعالاتمزی اونوته جق قدر فداکاراق کوسترمیوروز؛ بزم وطن پرور لکمز نرده قالیور؟ آه انصاف ایدیکز ! یالکیز عثمانلوق دکل، آنکله برابر تام بر عالم، بر بشریت، بر مدنیت او بویوک محتشم و دیعه الله اولان اسلامیت ده بآیور ! عجبا بو محتشم تابوتی کندي الیکزله خاک نسیانه کومدی ککز زمان اطرافده بر یاندن شاقیردایان خنده لری، استهزایری؛ دیگر یاندن کلن صدای این و حزنی، فغان نفرین و تلغینی ایشیدییور میسکز؟ باری بو خنده لردن، بو استهزایردن اوتانالم، بو این و فغانلردن قورقالم !

حیات اقوام اسلامیه

مالیزیا مسلمانلری

العلم رفیق محترم زده (مالیزیا) ده ساکن احوان دیغز حقنده کور، لن معلوماتی بوجه آتی اقتباس ایدیوروز :
«مالایو» مالیزیا ساکنلرینه ویرلمش برنامدر . مالیزیا، (مالاقا، جوهور، سینگاپور) اطملرندن عبارتدر . بو اطملر خلقنک اصللری جنس اصفردر . صوکالر هندیلرله اختلاط ایدم رک (آنامومالی) نامی ویریلن بو کونکی جنس میدانه کلشدر . حالا جنس اصفرک ممیز